

REGERINGEN

Regeringsbeslut

III:2

2016-10-27

S2016/06762/FS (delvis)

Socialdepartementet

Läkemedelsverket

Box 26

751 03 Uppsala

Uppdrag gällande elektronisk förskrivning av humanläkemedel

Regeringens beslut

Regeringen ger Läkemedelsverket i uppdrag att tillsammans med Socialstyrelsen utreda och lämna förslag på de författningsändringar som krävs för att införa elektronisk förskrivning som huvudregel för samtliga humanläkemedel som hämtas ut på öppenvårdsapotek mot recept. I uppdraget ingår särskilt att definiera vid vilka situationer det ska vara tillåtet med andra förskrivningssätt samt att utreda och komma med förslag på lämplig tillsyn vad gäller efterlevnaden av elektronisk förskrivning som huvudregel.

Läkemedelsverket och Socialstyrelsen ska samråda med Datainspektionen, E-hälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Läkarförbundet, Socialdataskyddsutredningen (S 2016:05), Sveriges Apoteksförening, patientorganisationer och andra berörda aktörer på området samt ha löpande avstämningar med Regeringskansliet (Socialdepartementet) under arbetets gång. Läkemedelsverket ska rapportera uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 december 2017. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Regeringen tog i mars 2016 beslut om Vision E-hälsa 2025. I visionen slås fast att Sverige år 2025 ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet.

Regeringen tog den 17 december 2015 beslut om Nationella läkemedelsstrategin 2016–2018. Syftet med strategin är att få en nationell kraftsamling kring prioriterade frågor inom läkemedelsområdet. En av aktivi-

teterna inom ramen för strategin är den nationella läkemedelslistan. Ett övergripande syfte med förslaget är att yrkesutövare som ordinerar, förskriver, administrerar och expedierar läkemedel och andra varor ska få tillgång till de uppgifter som krävs för att kvalitet och säkerhet i denna verksamhet ska kunna säkerställas.

En av de stora fördelarna med den nationella läkemedelslistan för behörig hälso- och sjukvårdspersonal är att få tillgång till samlade uppgifter om patientens läkemedel. För att få en heltäckande lista på förskrivna läkemedel krävs emellertid att läkemedel förskrivs elektroniskt. Detta mot bakgrund av att det först vid uthämtande av läkemedel på öppenvårdsapotek finns möjlighet att registrera informationen på ett pappersrecept elektroniskt. Därutöver har den som förskriver elektroniskt i regel tillgång till mer information om patientens tidigare läkemedelsbehandling än den som förskriver på papper och kan, beroende på systemets funktionalitet, också få stöd av olika typer av digitala beslutsstöd. Bättre beslutsunderlag i ordinationsögonblicket ökar sannolikheten för att förskrivningen blir patientsäker. Mot denna bakgrund vill regeringen införa elektronisk förskrivning av läkemedel som huvudregel för samtliga humanläkemedel som hämtas ut på öppenvårdsapotek mot recept.

Andelen pappersrecept i Sverige minskar stadigt. Av de ca 6,5 miljoner expeditioner som görs per månad (dosrecept exkluderat) är den genomsnittliga andelen expeditioner på öppenvårdsapotek från pappersrecept under senaste 12-månadersperioden drygt 2 procent. De flesta förskrivare som är verksamma i den offentligt finansierade vården har möjlighet att förskriva e-recept via receptmoduler i journalsystemen. För förskrivare som inte har tillgång till en läkemedelsmodul, till exempel privatläkare, finns möjligheten att använda ett så kallat elektroniskt receptblock på nätet ofta med tillhörande beslutsstöd. Priset för elektroniska receptblock på nätet ligger på drygt 5 000 kronor per år.

Läkemedelsverket har haft i uppdrag av regeringen att tillsammans med Socialstyrelsen utreda möjligheterna att minska alternativt helt upphöra med förskrivningen av narkotiska läkemedel via särskilda receptblanketter. Läkemedelsverket och Socialstyrelsen föreslår i sin slutrapport att elektronisk förskrivning av särskilda läkemedel bör införas som huvudregel så snart samtliga förskrivare, även de som inte arbetar åt ett landsting eller en annan vårdgivare, har tillgång till elektroniskt förskrivarstöd. Läkemedelsverket och Socialstyrelsen anser vidare att undantagsbestämmelser behövs, dels för att strömavbrott och andra IT-relaterade problem måste kunna pareras, dels för att det i vissa situationer är nödvändigt med annat förskrivningsätt än elektroniskt.

Närmare om uppdraget

Läkemedelsverket ska tillsammans med Socialstyrelsen utreda och lämna förslag på de författningsändringar som krävs för att införa elektronisk förskrivning som huvudregel för samtliga humanläkemedel som hämtas ut på öppenvårdsapotek mot recept samt definiera i vilka fall det ska vara tillåtet med ett annat förskrivningssätt än elektroniskt, såsom pappers-, telefon- eller telefaxrecept. Läkemedelsverket och Socialstyrelsen ska inom ramen för uppdraget utgå ifrån att samtliga förskrivare i dag har tillgång till elektroniska förskrivningsverktyg mot en kostnad. I uppdraget ingår att utreda om också andra författningar än myndigheternas egna föreskrifter behöver genomgå förändringar, såsom förordningen (2002:687) om läkemedelsförmåner m.m.

I rapporten "Minskad användning av särskilda receptblanketter" föreslår Läkemedelsverket och Socialstyrelsen att användningen av den särskilda receptblanketten ska begränsas till de situationer där elektronisk förskrivning inte är möjlig. Myndigheterna föreslår i rapporten begreppen "undantagsvis" och "brådskande fall" som ska innefatta situationer som strömavbrott eller andra typer av driftstopp i system som omöjliggör elektronisk förskrivning, att patienten inte har ett registrerat födelse-nummer (t.ex. personer som vistas i Sverige utan tillstånd) eller har skyddade personuppgifter (t.ex. personer som fått en ny identitet efter domstolsbeslut eller fått sina personuppgifter sekretessmarkerade av Skatteverket), samt situationer då patienten har ett akut behov av ett visst läkemedel och inte kan vänta på att förskrivningen görs på annat sätt.

I och med att förslagen i ovanstående rapport endast tog sikte på förskrivningen av särskilda läkemedel och inte samtliga läkemedel anser regeringen att det behövs en förnyad och heltäckande bedömning av vilka situationer där det av olika anledningar inte är möjligt att förskriva elektroniskt. Utöver de situationer som nämns i myndigheternas rapport bör det utredas om det finns fall då det av medicinska skäl eller andra beaktansvärda skäl inte är möjligt att förskriva elektroniskt, ett sådant exempel skulle kunna vara vid förskrivning av preventivmedel. Förslaget till författningsändringar ska innehålla en noggrann definiering av vid vilka situationer det ska vara tillåtet med andra förskrivningssätt, för att undvika oklarheter vid den praktiska tillämpningen.

I uppdraget ingår även att utreda och komma med förslag på lämplig tillsyn vad gäller efterlevnaden av elektronisk förskrivning som huvudregel för samtliga läkemedel som hämtas ut på öppenvårdsapotek mot recept. En sådan tillsyn kan med fördel kopplas till apotekspersonalens anmälningsskyldighet till Inspektionen för vård och omsorg i fall de, på skäliga grunder, misstänker att en förskrivning av särskilda läkemedel kan befaras stå i strid med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regeringen avser att avsätta 1 000 000 kronor 2017 till Läkemedelsverket för genomförandet av uppdraget. Medlen utbetalas under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Gabriel Wikström

Caroline Nilsson

Likalydande
Socialstyrelsen

Kopia till

Datainspektionen
E-hälsomyndigheten
Inspektionen för vård och omsorg
Läkarförbundet
Socialdataskyddsutredningen (S 2016:05)
Sveriges Apoteksförening